

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Łęka Opatowska, Grudzień 2010

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	1
2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	2
3. STRUKTURA DOKUMENTU	5
4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	5
4.1 Narodowa strategia spójności 2007 – 2010.....	5
4.2 Narodowa strategia integracji społecznej.....	6
4.3 Wojewódzka strategia rozwoju pomocy społecznej woj. wielkopolskiego	7
4.4. Strategia rozwoju gminy Łęka Opatowska	8
5. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	9
5.1 Charakterystyka gminy.....	9
5.2 Dane demograficzne.....	11
6. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	20
7. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ZA ROK 2009.....	28
Niepełnosprawność.....	28
Bezrobocie.....	30
Ubóstwo.....	31
Alkoholizm i inne uzależnienia.....	31
Dodatki mieszkaniowe	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	32
Przemoc w rodzinie.....	33
Przestępczość.....	34
8. ANALIZA SWOT.....	36
8.1 Kwestia osób bezrobotnych.....	36
8.2 Kwestia dzieci i młodzieży	37
8.3 Kwestia osób uzależnionych.....	38
8.4 Kwestia ludzi starszych.....	38
8.5 Kwestia osób niepełnosprawnych.....	39
8.6 Rozwój kadr i służb pomocowych.....	40
8.7 Poziom zaspokajania potrzeb uznanych za podstawowe.....	40
9. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE	42
10. PODSYMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	43
11. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŁĘKA OPATOWSKA NA LATA 2011 – 2020.....	43
12. PODSUMOWANIE.....	49
13. UWAGI KOŃCOWE.....	50

1. WSTĘP

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2009r Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m. in. :

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003r Nr 96, poz. 8773 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003r Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008r Nr 69 poz. 415 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007r Nr 70 poz. 473 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2008r Nr 14 poz. 92 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006r Nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr. 180 poz, 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w 2003r. Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania

całościowej analizie sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup. Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007 – 2013),
- Regionalny Program Operacyjny
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

2. WARTOŚCI , ZASADY, DEFINICJE

Wartości to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, tego co dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisanej im wartości.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, oraz stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach jest postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;

- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Mogą to być m. in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanonów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy**- przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.

3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w tej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspakajania potrzeb i realizacji interesów.

7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie te są sprzeczne.

8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspakajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństw ekonomiczne i socjalne najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego.

Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania. W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia i niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym

znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską czy międzynarodową. Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczna;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadząc do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znaczenie utrudniającej jednostce lub grupie zgodnie z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz wspomagane są jednostki i grupy w realizacji celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone są na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspakajania potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Metodyka opracowania dokumentu pozwoli zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrażania i realizacji. Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej.

Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

4.1. NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Europejskiej ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Rada Europejska na poziomie Wspólnoty przygotowała strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy, z uwzględnieniem innych polityk Wspólnoty. Dla każdego z celów funduszy wytyczne te realizują priorytety Wspólnoty, w szczególności promowania harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty.

Dla Każdego z celów funduszy wytyczne te realizują priorytety Wspólnoty, w szczególności promowanie harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty. Wytyczne te są określone z uwzględnieniem zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005 – 2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007- 2013” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej. Sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągany będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie, aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m. in.:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenia spójności społecznej.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla konkurencyjności Polski.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przejście w grudniu 2003r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich UE w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjum i średnim;

- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego;

W zakresie realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji prawa do ochrony zdrowia:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowej ze środków Publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji innych praw społecznych:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

4.3. WOJEWÓDZKA STRATEGIA ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach podmiotów, z którymi gmina współpracuje.

Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego. Strategia Rozwoju Pomocy Społecznej Województwa Wielkopolskiego pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Wielkopolski, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy. Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę

wspierającą, aktywizującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Wielkopolski. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przepisnymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Do generalnych celów niniejszej strategii należy między innymi:

1. Zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższenia poziomu życia.
2. Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni.
3. Dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI w. i wymagań jednoczącej się Europy. Przyjmując ww. cele, określono strategiczne kierunki działania pomocy społecznej w województwie wielkopolskim:
  1. Rozwój gminnych i powiatowych specjalistycznych placówek pomocy społecznej, świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnej.
    - a) Ilościowy rozwój placówek takich jak środowiskowe domy pomocy społecznej, ośrodki interwencji kryzysowej, domy dziennego pobytu dla różnych grup dysfunkcyjnych, świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej stałego pobytu.
    - b) Jakościowy rozwój usług w placówkach dotychczas funkcjonujących.
      - 1.1. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej.
      - 1.2. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów społecznych (niepełnosprawność, bezrobocie, bezdomność, przemoc, alkoholizm, narkomania).

4.4. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁĘKA OPATOWSKA

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechują się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolności do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. Silne oddziaływania czynników zewnętrznych, w których istotną rolę odgrywa dynamika i ekspansywność jednostek terytorialnych konkurujących w dostępie do ograniczonego rynku inwestorów i kapitału wymuszają konieczność stosowania przez władze samorządowe odpowiednich metod zarządzania.

W powyższych warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzenie strategiczne, które oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. W obecnych warunkach polskich – na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) – jedną z podstawowych ról wśród tego typu planów pełnią strategie rozwoju. W opracowaniach tych określone są cele rozwoju lokalnego oraz sposoby realizacji tych celów przy wyróżnieniu najbardziej pożądanych dla rozwoju gminy działań.

5. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy.
Diagnoza została opracowana na badaniu źródeł zastanych.

5.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie

Gmina Łęka Opatowska jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego w Powiecie Kępińskim.

Jest jedną z 7 gmin wchodzących w skład Powiatu Kępińskiego, i pierwszą na południu w Wielkopolsce leżącą przy trasie Poznań – Katowice. Graniczy od południa z gminą Byczyna w województwie opolskim, od zachodu z gminą Trzcinica, od północno-zachodu z gminą Baranów obie w województwie wielkopolskim, od północy z gminą Wieruszów, od wschodu z gminą Bolesławiec obie w województwie łódzkim. Do gminy, oprócz wsi i sołectwa Łęka Opatowska będącego siedzibą władz gminy, należy 12 sołectw: Piaski, Biadaszki, Trzebień, Opatów, Szalonka, Siemianice, Marianka-Siemieńska, Raków, Lipie, Kuźnica-Słupska, Zmysłona-Słupska.

Powierzchnia

Powierzchnia Gminy Łęka Opatowska wynosi ok. 78 km². (7746,6 ha) co daje jej 4 miejsce pod względem wielkości w powiecie kępińskim. Średnia gęstość zaludnienia: 68 mieszkańców na/km². Gmina Łęka Opatowska ma rolniczo-leśny charakter. Użytki rolne zajmują 69,46% powierzchni rolnej (5380,69ha), lasy i grunty leśne stanowią 26% powierzchni gminy (2014,3 ha), grunty zabudowane i zurbanizowane 3,54% (273,94 ha), woda 0,78% (60,62 ha), inne tereny 0,22% (17,03 ha).

Główne drogi : krajowa 11 Kołobrzeg – Poznań – Bytom, której długość na obszarze gminy wynosi 11 km, wojewódzka 450 Kalisz-Opatów przebiegająca przez północną część gminy. Drogi te prowadzą ruch tranzytowy relacji: Wielkopolska – Górny Śląsk. Linia kolejowa o znaczeniu państwowym relacji Kluczbork-Ostrów Wielkopolski- Poznań , obsługująca transport pasażerski i towarowy.

Zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (z1978r.) obszar gminy Łęka Opatowska należy do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Niziny Środkowopolskiej. Obejmuje makroregion Nizina Południowo wielkopolska.

Gmina Łęka Opatowska położona jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Wieruszowska. Obszar gminy należy do terenów słabo urozmaiconych pod względem morfologicznym. Cały obszar krajobrazu gminy, rzeźby, ukształtowania terenu, gleby oraz wody pochodzą z epoki polodowcowej i tworzą krajobraz młodoglacjalny. Gmina znajduje się na terenie dawnego zlodowacenia środkowopolskiego. Rzeźba i ukształtowanie terenu gminy sprzyja rozwojowi rolnictwa i osadnictwa oraz nie stwarza problemów w zagospodarowaniu obszaru. Gmina posiada dobre warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku. Na jej terenie znajdują się trzy rezerваты przyrody, zabytki architektury, wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków.

Bogate zasoby flory i fauny leśnej, brak istotnych zagrożeń ekologicznych. Teren Łęki Opatowskiej zainteresuje osoby poszukujące aktywnego wypoczynku weekendowego.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łęka Opatowska Uchwała Rady Gminy Łęka Opatowska Nr XXXVII/174/09 z dnia 30 września 2009r.

Współpraca międzynarodowa

Dnia 25 sierpnia 2004r Rada Gminy Łęka Opatowska podjęła uchwałę w sprawie nawiązania współpracy pomiędzy Gminą Łęka Opatowska a Gminą Ujlörincfalva. Uroczyste podpisanie umowy nastąpiło 27 sierpnia 2004r.

Obie gminy zobowiązały się do współpracy wspomagającej rozwój obu regionów. Będzie się ona odbywać na płaszczyźnie oświaty, kultury i sportu a także w zakresie nawiązywania kontaktów pomiędzy przedsiębiorcami, inwestorami i rzemieślnikami.

Historia kontaktów

1. 2005r wizyta delegacji z Gminy Łęka Opatowska w partnerskiej węgierskiej gminie i rozpoczęcie współpracy młodzieży.
2. 2005r wizyta młodzieży węgierskiej w Polsce.
3. 2006r wizyta delegacji polskiej na Węgrzech.
4. 2006r wizyta 9 – osobowej delegacji z Węgier w Gminie Łęka Opatowska.
5. 2007r wizyta młodzieży węgierskiej w Gminie Łęka Opatowska.
6. 2007r wizyta polskiej młodzieży w Gminie Ujlörincfalva.

W maju 2006r Rada Gminy Łęka Opatowska podjęła uchwałę dotyczącą Partnerstwa z gminą Hinte. W lipcu 2006r. delegacja z Gminy Łęka Opatowska przebywała w gminie Hinte. W trakcie wizyty nastąpiło uroczyste podpisanie umowy o partnerstwie przez Burmistrza Berndta Wolthoffa i Wójta Wacława Szalka. Dzięki wzajemnym kontaktom udało się doprowadzić do podjęcia wymiany młodzieży między HRS Hinte a Gimnazjum im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Opatowie. Grupa młodzieży z Opatowa wyjechała do Hinte 17 marca 2007r. Rewizyta młodzieży niemieckiej odbyła się 17 maja 2007r. W tym samym terminie przyjechała również delegacja z gminy Hinte.

Historia kontaktów

1. 2007r. wymiana młodzieży z gminy Łęka Opatowska i Hinte.
2. 2007r. wizyta młodzieży polskiej w gminie Hinte.
3. 2007r. wizyta delegacji z partnerskiej gminy Hinte.
4. 2008r. wizyta delegacji polskiej wraz z grupą młodzieży w gminie Hinte.
5. 2009r. wizyta delegacji niemieckiej z grupą młodzieży w Gminie Łęka Opatowska.

5.2 DANE DEMOGRAFICZNE

Ludność

Według stanu na 31.12.2009r liczba ludności w gminie Łęka Opatowska wynosi 5318

Tabela Nr 1 Statystyka stałych mieszkańców wg wieku, płci i miejscowości na dzień 2009.12.31

Miejscowość	Razem	Wiek pon. 18	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	pow. 60	pow.65	Razem	
				K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1. Biadaszki	353	78	275	10	13	19	29	8	9	96	118	34	17	167	186
2.Kuźnica Słupska	110	27	83	3	6	5	6	6	5	25	39	9	6	48	62
3.Kuźnica Słupska Stogniew	55	22	33	7	6	3	3	2	1	13	16	3	1	28	27
4.Lipie	181	27	154	3	3	16	4	6	6	50	69	18	6	93	88
5. Marianka Siemieńska	113	24	89	5	7	2	7	3	1	33	37	11	7	54	59
6.Opatów	1275	318	957	57	70	75	79	40	33	365	417	103	36	640	635
7.Piaski	381	93	288	21	18	26	19	9	10	93	127	38	20	187	194
8.Piaski Opatowiec	49	10	39	1	4	2	2	0	1	15	17	6	1	24	25
9. Raków	445	95	350	15	18	31	21	10	8	131	154	38	19	225	220
10. Siemianice	634	163	471	19	42	42	34	20	25	172	202	55	23	308	326
11. Siemianice Granice	72	16	56	4	2	5	3	3	2	22	20	9	2	43	29
12.Siemianice Klasak	63	9	54	2	1	3	1	3	3	19	21	5	5	32	31
13.Siemianice Wesola	5	0	5	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	2	3
14. Szalonka	169	33	136	5	7	10	6	7	8	44	53	20	9	86	83
15.Trzebień	379	95	284	14	22	15	30	10	13	96	132	34	13	169	210
16. Zmysłona Słupska	134	36	98	11	7	7	8	4	3	39	37	11	7	72	62
17. Łęka Opatowska	900	2000	700	34	31	54	52	36	26	254	309	69	35	447	453
Razem:	5318	1246	4072	211	257	315	304	167	154	1468	1770	464	208	2625	2693

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Łęka Opatowska.

Powyższa tabela ukazuje liczbę mieszkańców w poszczególnych wioskach. Wynika z tego, że największą miejscowością w gminie jest Opatów liczący 1275 mieszkańców, najmniejszą Siemianice-Wesoła licząca 5 mieszkańców. Dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowi 23% ogółu mieszkańców gminy tj. 1246 osób, dorośli stanowią 77% ogółu mieszkańców gminy tj. 4072, dzieci do 6 roku życia stanowią 9% ogółu mieszkańców gminy tj. 468 osób, natomiast dzieci od 7 do 15 roku życia stanowią 12% ogółu mieszkańców gminy tj. 619 osób. Młodzież od 16 do 19 lat stanowi 6% ogółu mieszkańców gminy tj. 321 osób, dorośli od 20 do 65 lat stanowią 33% ogółu mieszkańców gminy tj. 1770 osób. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 13% ogółu mieszkańców gminy tj. 672 osoby.

Według stanu na dzień 29.09.2010r liczba ludności w gminie Łęka Opatowska wynosi: **5328**.

Poniżej zamieszczona tabela nr 2 tak jak tabela nr 1 ukazuje liczbę mieszkańców w poszczególnych wioskach. Z tabeli wynika, że Opatów jest największą miejscowością której liczba mieszkańców się zwiększyła i wynosi 1280 mieszkańców, natomiast nie zmieniła się liczba mieszkańców najmniejszej miejscowości w gminie tj. w Siemianicach-Wesoła i wynosi 5 mieszkańców. Zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia i wynosi 1223 co stanowi 23% ogółu mieszkańców gminy, natomiast zwiększyła się liczba osób dorosłych i wynosi 4105 co stanowi 77% ogółu mieszkańców. Zmniejszyła się liczba dzieci od 0 do 15 roku życia i stanowi 20% ogółu mieszkańców. Jeśli chodzi o osoby w wieku poprodukcyjnym to ich liczba nieznacznie wzrosła i wynosi 677 osób, co stanowi 13% ogółu mieszkańców gminy.

Polityka wobec osób starszych określana jest jako polityka realizacji interesów osób starszych. Dotyczy potrzeb i warunków bytu ludzi starszych i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpływać na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Służy temu system świadczeń związanych z zabezpieczeniem społecznym. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej kategorii ludzi. Dotyczy to; oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

Polityka społeczna uwzględniając prawa człowieka starszego uwzględnić powinna przede wszystkim jego godność. Stosunek do człowieka starszego jest miarą humanistycznych stosunków w społeczeństwie.

Tabela Nr 2 Struktura stałych mieszkańców wg wieku, płci i miejscowości na dzień 2010.09.29

Miejscowość	Razem	Wiek pon. 18	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	pow. 60	pow.65	Razem	
				K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
1. Biadaszki	352	78	274	10	12	18	29	9	10	94	118	36	16	167	185
2.Kuźnica Słupska	108	26	82	2	5	5	8	7	5	22	38	10	6	46	62
3.Kuźnica Słupska Stogniew	56	22	34	7	5	3	5	2	1	13	16	3	1	28	28
4.Lipie	182	27	155	4	4	14	3	7	3	51	72	18	6	94	88
5. Marianka Siemieńska	114	24	90	4	8	3	6	3	2	32	37	12	7	54	60
6.Opatów	1280	314	966	59	64	75	82	37	38	370	417	102	36	643	637
7.Piaski	379	93	286	17	19	31	18	7	8	93	130	37	19	185	194
8.Piaski Opatowiec	47	10	37	1	4	1	2	1	1	14	16	6	1	23	24
9. Raków	443	91	352	14	16	28	22	14	9	128	153	40	19	224	219
10. Siemianice	633	156	477	16	41	39	34	23	22	172	206	57	23	307	326
11. Siemianice Granice	71	15	56	3	2	5	3	3	1	22	21	9	2	42	29
12.Siemianice Klasak	63	8	55	1	2	3	1	4	2	19	21	5	5	32	31
13.Siemianice Wesoła	5	0	5	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	2	3
14. Szalonka	170	34	136	6	7	9	7	7	6	45	55	20	8	87	83
15.Trzebień	380	91	289	15	22	15	26	10	19	93	131	35	14	168	212
16. Zmysłona Słupska	128	32	96	9	7	7	8	3	3	40	34	11	6	70	58
17. Łęka Opatowska	917	202	715	37	37	53	45	33	30	262	315	70	35	455	462
Razem:	5328	1223	4105	205	255	309	299	170	160	1471	1782	472	205	2627	2701

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych
z ewidencji Ludności Urzędu Gminy Łęka Opatowska

Edukacja

W Gminie Łęka Opatowska znajdują się 4 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Łęka Opatowska,
- Szkoła Podstawowa Opatów,
- Szkoła Podstawowa Trzebień,
- Szkoła Podstawowa Siemianice,

Gimnazjum im. Stefana Wyszyńskiego w Opatowie oraz trzy przedszkola:

- Publiczne Przedszkole Samorządowe Łęka Opatowska,
- Publiczne Przedszkole Samorządowe Siemianice,
- Publiczne Przedszkole Samorządowe Opatów,

dwa oddziały zamiejscowe: Piaski, Raków.

Tabela Nr 3 Stan organizacji szkół podstawowych i gimnazjum w roku szkolnym 2010 / 2011

Lp	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	I	II	III	IV	V	VI	„0”
1	Szkoła Podstawowa w Łęce Opatowskiej	7	158	23	20	27	22	25	21	20
2	Szkoła Podstawowa w Opatowie	6	122	25	16	22	23	16	20	-
3	Szkoła Podstawowa w Siemianicach	6	84	15	15	13	8	16	17	-
4	Szkoła Podstawowa im. J. Pawła II w Trzebieniu	5	56	7	9	9	7	7	3	14
	Razem	24	420	70	60	71	60	64	61	34
5	Gimnazjum im. K.S.W. w Opatowie	9	219	79	70	70				
	Razem	33	219	79	70	70				

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Gminnego Zespołu Placówek Oświatowych.

Z powyższej tabeli wynika, że w roku szkolnym 2009/2010 do szkół podstawowych wraz z zerówką na terenie gminy Łęka Opatowska uczęszczało ogółem 439 dzieci, natomiast do gimnazjum uczęszczało 216 dzieci. Specjalnym tokiem nauczania objęto 8 dzieci, w szkole specjalnej w Kępnie uczyło się 7 dzieci, 2 dzieci uczęszczało do specjalnego przedszkola w Kępnie. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla dzieci niewidomych we Wrocławiu przebywało 2 dzieci.

Tabela Nr 4 **Stan organizacji szkół podstawowych i gimnazjum w roku szkolnym 2010 / 2011**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci w PP	Liczba dzieci „0”	Liczba dzieci ogółem
1.	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łęce Opatowskiej	2	39	-	39
2.	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łęce Opatowskiej Punkt Przedszkolny w Piaskach	1	14	-	14
3.	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Siemianicach	2	28	7	35
4.	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Siemianicach Punkt Przedszkolny w Rakowie	1	15	3	18
5.	Publiczne Przedszkole Samorządowe w Opatowie	3	52	21	73
	Razem	9	148	31	179

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z
Gminnego Zespołu Placówek Oświatowych.

Z powyższej tabeli wynika, że w roku szkolnym 2010 / 2011 do szkół podstawowych wraz z zerówką na terenie gminy Łęka Opatowska uczęszcza ogółem 420 dzieci, natomiast do gimnazjum 219 dzieci. Specjalnym tokiem nauczania objętych jest 8 dzieci, do szkoły specjalnej w Kępnie uczęszcza 7 dzieci, 2 dzieci uczęszcza do specjalnego przedszkola w Kępnie. W specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla dzieci niewidomych we Wrocławiu przebywa 1 dziecko.

Gospodarka

Gmina Łęka Opatowska ma charakter rolniczo-leśny. Dotychczasowa dominacja rolnictwa oraz gospodarki leśnej wynika ze spuścizny historycznej (tradycja) oraz uwarunkowań środowiskowych. Do potencjalnych przyczyn ekspansji innych dziedzin gospodarki zaliczyć należy przede wszystkim istnienie ważnych szlaków komunikacyjnych: drogowych i kolejowych oraz przedsiębiorczości mieszkańców.

Główną gałęzią gospodarki na terenie gminy jest rolnictwo. Obecnie na terenie gminy znajdują się 972 gospodarstwa rolne o średniej powierzchni nieznacznie odbiegającej od średniej w kraju. Coraz większe znaczenie gospodarcze ma rozwijający się przemysł meblowy. W gminie istnieje 205 podmiotów gospodarczych, które zajmują się handlem, usługami i produkcją. Stanowią one podstawowe pozarolnicze miejsce zatrudnienia dla mieszkańców gminy oraz znaczące źródło dochodów gmin.

Tabela Nr 5: Wykaz podmiotów gospodarczych na dzień 2010.09.28

	Wpis	Wykreślenie	Zmiana	Zawieszenie	Aktywny na 2010.09.28
Betoniarstwo	2	0	3	0	2
Budowlane roboty	32	6	23	3	23
Dekarstwo- blacharstwo	4	1	3	1	2
Dentysta	1	1	2	0	0
Handel detaliczny	35	8	66	4	23
Elektryczne- teletechniczne	4	0	5	0	4
Fryzjerstwo	4	1	5	1	2
Gastronomia	4	0	12	0	4
Geodezyjne	2	0	3	0	2
Hotele i restauracje	1	0	0	0	1
Handel hurtowy	13	1	14	0	12
Informatyka	6	0	9	0	6
Instalacje c.o. wod- kan. gazowe	3	2	6	1	1
Introrigator	1	0	4	0	1
Lekarze	2	1	2	0	1
Leśnictwo	4	0	4	0	3
Malarskie-remonty mieszkań	3	1	3	0	2
Masarnie i ubojnie	3	0	11	1	2
Mechanika pojazdowa	12	3	9	1	8
Muzyczne i dyskoteki	3	0	6	1	2
Handel obwoźny	28	15	24	2	11
Pasy tapicerskie wyrób i sprzedaż	1	0	1	0	1
Piekarnie cukiernie	3	0	12	0	3
Pielęgniarki, pozostała dział. o.	4	0	8	0	4

Przeciwpozarowe, konserwacja	1	0	0	0	1
Prawne doradztwo, rachunkowo - ks.	4	1	2	0	2
Projektowanie	1	0	5	0	1
Rolnictwo	3	1	6	0	2
Sprzątanie wnętrz	2	0	2	0	2
Stolarstwo meblowe i budowlane	37	4	78	1	31
Tapicerstwo	23	4	69	0	19
Transport	7	0	6	0	7
Turystyka	2	1	2	0	1
Ubezpieczenia	1	0	0	0	1
Usługi rolne – sprzedaż pasz	6	1	4	0	5
Weterynarze	2	0	1	0	2
Złom-skup i przetwarzanie	4	3	1	0	1
Pozostała	40	31	8	1	8
Ślusarstwo	2	0	1	0	2
Łączna ilość przedsiębiorców	804	581	508	24	205

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z referatu prowadzącego ewidencję działalności gospodarczej Urzędu Gminy Łęka Opatowska.

Z tabeli wynika, że najliczniej reprezentowane są branże: Stolarstwo meblowe i budownictwo, Handel detaliczny, Roboty budowlane, Handel obwoźny, Tapicerstwo.

Mieszkalnictwo

Gmina Łęka Opatowska nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności – jednorodzinna, wolnostojąca, która tworzy zespoły mieszkaniowe zwarte i rozproszony. Istnieją dwie wspólnoty mieszkaniowe, które zarządzają budynkami wielorodzinnymi.

Tabela Nr 6 Wielkość zasobów mieszkaniowych gminy.

Ilość mieszkań	Ilość mieszkań komunalnych	Ilość mieszkań socjalnych
14	9	5

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z referatu Urzędu Gminy zajmującego się zasobami komunalnymi w Urzędzie Gminy Łęka Opatowska

Gmina Łęka Opatowska nie posiada noclegowni dla bezdomnych i mieszkań chronionych, a zasób mieszkaniowy Gminy, w tym lokali socjalnych, nie pozwala w całości zaspokoić potrzeb członków społeczności. W razie potrzeby zapewnienia schronienia osoby z terenu gminy Łęka Opatowska korzysta się z miejsc noclegowych zlokalizowanych w sąsiednich miastach.

Służba zdrowia

W gminie Łęka Opatowska funkcjonują dwa Gminne Samodzielne Zakłady Opieki Zdrowotnej, wyposażone są w sprzęt medyczny, umożliwiające wykonanie podstawowych badań świadczonych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i higieny szkolnej.

1. Indywidualna Praktyka Lekarska

ul. Słoneczna 4

Łęka Opatowska

63-645 Łęka Opatowska

2. Indywidualna Praktyka Lekarska

ul. Poznańska

Opatów

63-645 Łęka Opatowska

Zatrudnionych jest dwóch lekarzy rodzinnych, trzy pielęgniarki pracujące w gabinetach lekarskich oraz jedna higienistka szkolna, która obejmuje opieką cztery szkoły podstawowe, gimnazjum oraz przedszkola z terenu gminy Łęka Opatowska. Zatrudnione są również dwie pielęgniarki środowiskowo-rodzinne, obejmujące swoją opieką mieszkańców gminy Łęka Opatowska. Na terenie gminy funkcjonują dwie apteki w Łęce Opatowskiej i Opatowie.

Na terenie Gminy działają:

Stowarzyszenia

1. Stowarzyszenie Promyk - Prezes Karolina Goj.
2. Towarzystwo Krańców Ziemi Ojczystej Genius Loci - Prezes Krystyna Macioszczyk.
3. Towarzystwo Przyjaciół Rakowa - Prezes Jadwiga Piszczalka.
4. Kulturalno-Oświatowe Opatów - Prezes Andrzej Olesik.

Ochotnicze Straże Pożarne

1. OSP w Łęce Opatowskiej.
2. OSP w Siemianicach.
3. OSP w Opatowie.
4. OSP w Trzebieniu.
5. OSP w Biedaszkach.
- 6).OSP w Piaskach.
- 7).OSP w Szalonce.
- 8).OSP w Lipiu.
- 9).OSP w Rakowie.

Koła Gospodyń Wiejskich

1. KGW w Łęce Opatowskiej.
2. KGW w Siemianicach.
3. KGW w Opatowie.
4. KGW w Trzebieniu.
5. KGW w Piaskach.
6. KGW w Lipiu.
7. KGW w Szalonce.
8. KGW w Klasak-Siemianice.
9. KGW w Rakowie.
10. KGW w Zmysłonej-Słupskiej.
11. KGW w Kuźnicy-Słupskiej.

Koła Emerytów i Rencistów

1. Koło Emerytów i Rencistów w Łęce Opatowskiej - Przewodnicząca Zofia Kucharska.
2. Koło Emerytów i Rencistów w Opatowie - Przewodnicząca Teresa Noculak.

Kluby i organizacje sportowe

1. LZS „ZAWISZA” Łęka Opatowska, Prezes Marek Idczak.
2. LZS „PŁOMIEŃ” Opatów, Prezes Marcin Krawiec.
3. LKS „WIELKOPOLANIN” Siemianice, Prezes Piotr Skotnik.
4. MUKS „WILKI” Opatów, Prezes Ryszard Wierzba.
5. MUKS „LIDER” Piaski, Prezes Rafał Skiba.

6. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększa się w skali całego kraju. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich lub na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Według ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art.3.1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Łęka Opatowska odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

1. Prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej (w tym organizowanie opieki i usług domowych).
2. Bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych).
3. Współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym.
4. Aktywizowanie środowiska lokalnego.

Tabela Nr 7 Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2008 – 2009 (według decyzji administracyjnych)

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
	2008	2009	ogółem		w tym na wsi		2008	2009
			2008	2009	2008	2009		
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	326	286	191	157	190	156	720	636
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	8	8	8	8	8	8	8	8
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	326	283	187	154	186	153	716	633
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej – ogółem	x	x	245	80	245	80	915	325
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	x	58	35	58	35	199	141

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczenia jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 2007 roku kryterium to ustalono na poziomie 351,00 złotych miesięcznie na osobę w rodzinie lub w przypadku osoby samotnie gospodarującej 477,00 złotych miesięcznie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczenia zawęża liczbę uprawnionych do korzystania z pomocy i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Tabela Nr 8 Rodzaj pomocy udzielanej przez GOPS w latach 2008-2009 (liczba osób) Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba świadczeń		Kwota świadczeń z zł		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Razem	8	8	x	x	28554	31684	8	8	8	10
Zasiłki stałe – ogółem	8	8	80	78	28554	31684	8	8	8	10
w tym przyznane dla osoby: samotnie gospodarującej	8	8	80	78	28554	31684	8	8	8	10
pozostającej w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POMOC – ogółem przyznana cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x
w tym: zasiłki celowe w formie pieniężnej	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x
POMOC- ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x
w tym: zasiłki celowe w formie pieniężnej	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	0	0	0	0	0	0	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela Nr 9 Udzielone świadczenia – zadania własne gmin w latach 2008-2009

Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba Świadczeń		Kwota świadczeń w zł		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Razem	326	283	x	x	182258	192975	245	154	915	633
Zasiłki okresowe ogółem	17	12	67	54	17513	15390	17	12	80	49
w tym: środki własne	x	x	x	x	3445	3890	x	x	x	x
dotacje	x	x	x	x	14068	11500	x	x	x	x
w tym przyznane z powodu:										
bezrobocia	2	5	3	22	1333	5174	2	5	14	13
długotrwałej choroby	9	5	46	23	11928	6883	9	5	39	22
niepełnosprawności	5	3	16	9	3752	3333	5	3	19	17
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Posiłek	225	208	22701	21284	85578	89924	112	104	565	517
w tym dla dzieci	225	208	22701	21284	85578	89924	112	104	565	517
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze - ogółem	13	12	7370	67081	55275	67081	12	12	18	20
w tym specjalistyczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świad. na podst. Przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
w tym dla osób bezdomnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
w tym: osobom bezdomnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	81	62	x	x	23892	20580	79	57	218	198
w tym: zasiłki specjalne celowe	22	31	28	42	6018	7913	22	28	58	85
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie- ogółem	0	0	2	x	0	0	0	0	0	0
w tym: w naturze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zasiłki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pożyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
Interwencja kryzysowa	x	x	x	x	x	x	0	0	0	0
Praca socjalna	x	x	x	x	x	x	0	80	0	325

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Świadczenia pieniężne były najczęściej udzielaną formą pomocy. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

W latach 2008-2009 beneficjenci systemu pomocy społecznej korzystali również m.in. ze wsparcia rzeczowego, porad udzielanych przez pracowników Ośrodka.

Typ realizowanych świadczeń w latach 2008 – 2009.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej.

Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które w trybie administracyjnym, może decyzję GOPS-u utrzymać w mocy, uchylić w całości albo przekazać do ponownego rozpatrzenia.

Tabela Nr 10 Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2008-2009 (liczba osób w rodzinach)

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
	Ogółem		w tym na wsi		2008	2009
	2008	2009	2008	2009		
Ubóstwo	5	7	5	7	7	10
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	27	41	27	234	156
w tym: wielodzietność	30	20	30	20	185	124
Bezrobocie	16	19	16	19	77	80
Niepełnosprawność	28	33	28	32	103	110
Długotrwała lub ciężka choroba	45	43	45	43	140	139
Bezradność w sprawach opiek- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	16	82	16	82	69	364
w tym: rodziny niepełne	11	8	11	8	41	30
rodziny wielodzietne	5	2	5	2	28	11
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	6	6	6	6	25	22
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1	0	5	0
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	0	1	0	4	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznania pomocy jest spełnienie wspomnianych wcześniej kryterium dochodowych,

informujących o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

Do najczęstszych powodów warunkujących udzielenie wsparcia osób i rodzin w 2009 roku można zaliczyć:

1. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 82 rodziny - liczba osób w tych rodzinach 364 osoby.
2. Długotrwała i ciężka choroba – 43 rodziny - liczba osób w tych rodzinach 139 osób.
3. Niepełnosprawność – 33 rodziny - liczba osób w tych rodzinach 110 osób.
4. Potrzeba ochrony macierzyństwa – 27 rodzin - liczba osób w tych rodzinach 156 osób.
5. Ubóstwo – 7 rodzin - liczba osób w tych rodzinach 10 osób.
6. Alkoholizm – 6 rodzin - liczba osób w tych rodzinach 22 osoby.

Tabela Nr 11 Struktura odbiorców pomocy społecznej w latach 2008-2009 (liczba osób w rodzinach)

Wyszczególnienie		Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
		Ogółem		w tym na wsi			
		2008	2009	2008	2009	2008	2009
Rodziny ogółem (wiersze 2+3+4+5+6+7)		245	192	245	191	915	778
	o liczbie osób w rodzinie 1	53	28	53	28	53	28
	2	19	14	19	14	38	28
	3	24	13	24	13	72	39
	4	55	52	55	52	220	208
	5	54	50	54	49	270	250
	6 i więcej	40	35	40	35	262	225
	w tym (z wiersza 1): rodziny z dziećmi ogółem (wiersze 9+10+11+12+13+14+15)		170	143	170	142	769
	o liczbie dzieci 1	28	21	28	21	84	79
	2	64	62	64	61	256	272
	3	46	41	46	41	230	217
	4	28	17	28	17	168	107
	5	1	2	1	2	7	15
	6	3	0	3	0	24	0
	7 i więcej	0	0	0	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem (wiersze 17+18+19+20)		18	16	18	16	65	53
	o liczbie dzieci 1	6	6	6	6	12	12
	2	5	5	5	5	15	15
	3	3	2	3	2	12	8
	4 i więcej	4	3	4	3	26	18
Rodziny emerytów i rencistów ogółem (wiersze 22+23+24+25)		45	38	45	38	113	98
	o liczbie osób 1	19	15	19	15	19	15
	2	10	9	10	9	20	18
	3	7	4	7	4	21	12
	4 i więcej	9	10	9	10	53	53

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Struktura demograficzna świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2009 roku była porównywalna ze strukturą demograficzną całej lokalnej społeczności.

Niepokojąca była duża grupa beneficjentów w wieku produkcyjnym, którzy posiadając ku temu warunki, powinni samodzielnie pracować i osiągać dochody umożliwiające utrzymanie siebie i swoich rodzin. Uwagę zwraca również znaczna liczba dzieci wspieranych przez system pomocy społecznej, głównie poprzez dożywianie w szkołach, co dowodzi istnienia poważnych niedoborów wśród znacznej liczby rodzin.

Tabela Nr 12 Świadczenia rodzinne przyznawane przez GOPS w 2009 roku.

Wyszczególnienie	Wykonanie miesięczne											
	Kwartał I			Kwartał II			Kwartał III			Kwartał IV		
	I m-c	II m-c	III m-c	I m-c	II m-c	III m-c	I m-c	II m-c	III m-c	I m-c	II m-c	III m-c
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	511	514	516	519	529	530	527	527	523	527	437	498
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny w tym:	453	454	457	462	464	466	467	467	462	466	368	433
na 1 dziecko	170	170	174	178	179	181	183	184	192	197	134	158
na 2 dzieci	173	175	174	175	176	175	174	174	168	167	144	170
na 3 dzieci	78	77	77	77	77	78	78	77	77	77	67	77
na 4 dzieci i więcej	32	32	32	32	32	32	32	32	25	25	23	28

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

7. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŁĘKA OPATOWSKA ZA ROK 2009.

Podstawą wszelkiej działalności praktycznej jest dobra diagnoza, czyli rozpoznanie środowiska według poziomu życia mieszkańców, organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, ludzi starszych, według ich potrzeb, problemy występujące w społeczności, środki czyli zasoby ludzkie i instytucjonalne, które można wykorzystać do rozwiązywania kwestii społecznych, przeszkody które mogą utrudniać działanie naprawcze.

Przy opracowaniu diagnozy ważne jest, aby brały udział wszystkie możliwe instytucje, zespoły ludzi działający w danej społeczności.

Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników GOPS, dane z Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji.

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. W uchwale z dnia 1 sierpnia 1997r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, że osoby niepełnosprawne nie mogą podlegać dyskryminacji. Prawa te wynikają z Konstytucji RP, Powszechnej Dyskryminacji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standartowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ustawy kompetencyjne nakładają na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki w celu realizacji tych praw. Według klasyfikacji GUS zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy:

1. Osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
2. Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Osoby niepełnosprawne to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Problemami osób niepełnosprawnych z terenu gminy Łęka Opatowska zajmują się:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
4. Warsztaty Terapii Zajęciowej Słupia p/ Kępem.

Działania tych instytucji zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, wymaganych w procesie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych a także do kompleksowych działań partnerskich, integrujących osoby niepełnosprawne z różnych placówek.

W naszej społeczności wyodrębnia się osoby niepełnosprawne intelektualnie, chore psychicznie, z uszkodzeniami narządów ruchu, głuche, niewidome. Sytuacja tych osób jest bardzo trudna. Choroba i niepełnosprawność zwykle prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej i sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy

zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacja, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te często są klientami pomocy społecznej

W gminie Łęka Opatowska w 2009r. z powodu niepełnosprawności z różnego rodzaju świadczeń pomocy społecznej skorzystały 33 rodziny, w tym 110 osób w tych rodzinach. Z programu „*Uczeń na wsi*” skierowanych dla dzieci i młodzieży uczącej się skorzystało 30 uczniów.

Istotą działań służb społecznych jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom środowisk osób niepełnosprawnych, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, zapewni aktywność społeczną oraz pełnienie właściwych ról społecznych i poprawi jakość życia.

Tabela Nr 13 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w 2009 roku dla osób powyżej 16 roku życia.

L.p.	Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń
1.	Lekki	175
2.	Umiarkowany	301
3.	Znaczny	232

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Ostrzeszowie

Tabela Nr 14 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w 2009 roku dla osób poniżej 16 roku życia.

L.p.	Przedział wiekowy	Liczba wydanych orzeczeń
1.	0-3 lata	42
2.	4-7 lat	42
3.	8-16 lat	80

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Ostrzeszowie

Tabela Nr 15 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w 2010 roku dla osób powyżej 16 roku życia.

L.p.	Stopień niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń
1.	Lekki	130
2.	Umiarkowany	246
3.	Znaczny	187

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Ostrzeszowie

Tabela Nr 16 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w 2010 roku dla osób poniżej 16 roku życia.

L.p.	Przedział wiekowy	Liczba wydanych orzeczeń
1.	0-3 lata	18
2.	4-7 lat	29
3.	8-16 lat	60

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania O Niepełnosprawności w Ostrzeszowie

Bezrobocie

Problem bezrobocia ujawnił się w Polsce w latach dziewięćdziesiątych i stał się najważniejszą kwestią społeczną. Problemy osób bezrobotnych są najtrudniejsze do rozwiązania w skutecznej pracy socjalnej.

Bezrobocie jest wyjątkowo bolesnym problemem dotyczącym przede wszystkim rodzin. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Przedłużający się okres bezrobocia powoduje znaczne pogorszenie kondycji ekonomicznej rodziny i obniżenie poziomu zaspokajania jej potrzeb.

Prowadzi to do jej ubóstwa i stopniowo wyklucza rodzinę z normalnego życia społecznego. Brak środków materialnych wpływa negatywnie na funkcjonowanie rodziny i wypełnienie przez nią podstawowych zadań. Grozi to kryzysem rodziny i rozwojem patologii społecznych np. narkomanii, alkoholizmu, przemocy, przestępczości. Każdy przypadek bezrobocia rodzi z całą pewnością stres związany z niepewnością. Bezrobocie sprzyja marginalizacji ludzi oraz szerzeniu alkoholizmu, agresywnych zachowań i przestępczości.

Bezrobocie najbardziej odczuwają mieszkańcy wsi oddalonych od dużych miast.

Bezrobocie – oczywiście im dłużej trwa tym większą szkodę wyrządza, powoduje przede wszystkim degradację ekonomiczną osób i rodzin nim dotkniętych. Spadek dochodów rodzin prowadzi do drastycznego oszczędzania poprzez ograniczenie i rezygnację z niektórych potrzeb. Zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy ośrodka pomocy społecznej. W gminie Łęka Opatowska w roku 2009 z tytułu bezrobocia z różnych form pomocy społecznej skorzystało 19 rodzin w tym 80 osób w tych rodzinach.

Tabela Nr 17 Klienci Powiatowego Urzędu Pracy na koniec października 2010r. na tle poszczególnych gmin.

Miasto/ Gmina	Liczba bezrobotnych									
	Ogółem		w tym							
		+/- od początk u roku	Kobiet y	+/- od początk u roku	Młodzież do 25 roku życia	+/- od początk u roku	Długotrwa le bezrobotn i	+/- od początk u roku	Bez prawa do zasiłk u	+/- od początk u roku
Gmina Baranów	145	34	85	24	54	4	27	14	110	20
Gmina Bralin	120	19	81	20	51	10	33	17	101	16
Gmina Łęka Opatowska	106	20	69	9	43	11	22	11	88	26
Gmina Perzów	100	19	58	10	32	6	29	18	79	17
Gmina Rychtal	124	23	78	15	50	10	39	19	105	21
Gmina Trzcinica	116	35	67	18	47	26	32	14	90	25
Miasto i Gmina Kępno	693	62	406	61	167	-1	219	85	570	81
Ogółem	1404	212	844	157	444	66	401	178	1143	206
w tym poszukujących pracy	53									
Razem	1457									

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie

Ubóstwo

Ubóstwo w obecnym okresie jest poważnym problemem społecznym. Nie występuje ono jednak prawie nigdy samo. Towarzyszy innym problemom społeczności Gminy, najczęściej innym dysfunkcjom jak bezrobocie, alkoholizm, niezaradność życiowa, podeszły wiek, bezdomność, niepełnosprawność, wielodzietność, brak wykształcenia, niewystarczająca ochrona socjalna. W Polsce systemem pomocy społecznej obejmuje wsparciem osoby ubogie tylko wówczas, gdy ubóstwo towarzyszy innym poważnym problemom społecznym. Jest to rozwiązanie odmienne niż w większości krajów UE, gdzie już sam fakt posiadania niskich dochodów uprawnia do pomocy finansowej ze środków publicznych. W Polsce próg interwencji socjalnej, czyli wysokości dochodu, która uprawnia do wsparcia socjalnego z pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej. Aktualnie dla gospodarstwa jednoosobowego wynosi 477,00zł, miesięcznie a dla gospodarstwa wieloosobowego 351,00zł miesięcznie na każdą osobę w rodzinie.

Alkoholizm i inne uzależnienia

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolności do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej w roku 2009, 6 rodzin liczących ogółem 22 osoby swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. W analizowanym okresie z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek nie świadczył pomocy, co jednak nie może być tożsame z twierdzeniem zupełnego braku występowania zjawiska. Na terenie naszej gminy niezbędne wydaje się uświadomienie społeczności w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu, narkomanii, i innych uzależnień na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie zajęć sportowo – rozrywkowych, organizowanie i finansowanie spektakli teatralno – widowiskowych i koncertów profilaktycznych. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalone corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania. Uchwalany jest również coroczny program przeciwdziałania narkomanii.

W 2008 roku Gminna Komisja Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 15 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, z tego 6 osób skierowano na leczenie. W 2009 roku przyjęto 8 wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, z tego 1 osobę skierowano na leczenie.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w latach 2008 – 2009

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łęka Opatowska osiągnęły w latach 2008 r. 70.000,00 złotych, w 2009 r. 75.000,00zł natomiast w 2010 r. 70.000,00 złotych.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów przeciwdziałania narkomanii w 2010 roku

Wielkość środków przeznaczonych na przeciwdziałanie narkomanii w gminie Łęka Opatowska wyniosły w 2010 r. 10.000,00zł

Dodatki mieszkaniowe

Jednym z problemów związanych ze zubożeniem społecznym jest obserwowany coraz częściej niedostatek środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania mieszkańców. Próbą zaradzenia tej że sytuacji są dodatki mieszkaniowe o których mówi ustawa z dnia 21 czerwca 2001r o dodatkach mieszkaniowych (DZ.U. Nr 71 poz. 734 z późn. zm) przyznawanych osobom, które posiadają niskie dochody. W roku 2009r wypłacono 178 świadczeń dla 18 rodzin. Większość z tych osób to klienci Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Rodzina jest zazwyczaj grupą złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeńskim i rodzicielskim żyjąca zwykle w jednym gospodarstwie domowym. Rodzinę również stanowi samotny rodzic z wychowywanym własnym lub adoptowanym potomkiem stanowiący rodzinę niepełną jak i dwie osoby tworzące związek małżeński lub inny w tym także nieformalny konkubinat. Sam fakt zamieszkania razem może klasyfikować pewną grupę ludzi jako rodzinę.

Rodzina która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem. Relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków, wówczas rodzinę uważa się za prawidłową. Zaburzenia w relacji funkcjonowania rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach końcowych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełnić przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co objawia się w następnych pokoleniach.

Na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ:

1. trudna sytuacja materialna i mieszkaniowa;
2. konflikty wewnątrzrodzinne;
3. rozwody;
4. oziębłość emocjonalna;
5. alkoholizm i przemoc w rodzinie;
6. nie leczona choroba psychiczna;
7. bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodziny wielodzietne i niepełne)

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w 2009 roku wyniosła 82 rodziny, w tym 364 osoby w rodzinie. Środowiska, w których bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mogą korzystać z pomocy tutejszego ośrodka (przyznawanej na zasadach

ogólnych) takiej jak: wsparcie finansowe w postaci zasiłków celowych, okresowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb, refundacji kosztów wyżywienia dzieci w szkołach.

Należy podkreślić, że polityka społeczna zajmuje się również dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe.

Na system ten składają się:

- 1). domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- 2). pogotowia opiekuńcze,
- 3). domy dziecka,
- 4). ośrodki szkolno-wychowawcze,
- 5). ogniska wychowawcze-placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- 6). wioski dziecięce,
- 7). ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- 8). rodziny zastępcze,
- 9). rodzinne domy dziecka,
- 10). młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jeden z najbardziej bulwersujących opinię społeczną w ostatnim czasie tematów. Niejednokrotnie z występowaniem alkoholizmu wiąże się przemoc w rodzinie. Przemoc jest działaniem zamierzonym i wykorzystującym przewagę sił skierowanym przeciw drugiemu członkowi rodziny. Przemoc narusza dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Wyróżniamy następujące formy przemocy:

- fizyczna – bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, itp.
- psychiczna – ignorowanie, ośmieszanie, upokorzenie, wyzywanie, itp.
- seksualna – zmuszanie do kontaktów płciowych, gwałtu
- ekonomiczna – ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zarobionych pieniędzy, okradanie, itp.

W Polsce prawie wcale nie dostrzega się problemów przemocy, zwłaszcza wobec ludzi starszych. Społeczeństwo powinno zwrócić większą uwagę na problemy ludzi starszych. Ludzie starsi nie wypowiadają się na temat stosowanej przeciw nim przemocy, często są w stanie ją przemilczeć niż komuś się zwierzyć. W świecie mówi się tylko o przemocy stosowanej wobec dzieci i kobiet, a zapomina się o ludziach starszych. Gdyby ta sprawa była bardziej nagłaśniana, starsi przełamałoby się i zaczęli zwierzać się innym łatwiej byłoby im pomóc, czy nawet zapobiec kolejnej próbie znęcania się nad nimi. Trzeba otworzyć szeroko oczy nie pozostawać obojętnym, wobec przemocy na starszych ludziach. Bardzo często zapominamy o tym, że my także będziemy kiedyś seniorami, a nikt z nas nie chce być źle traktowanym przez otoczenie.

Przestępczość

Jednym z równie ważnych i postępujących problemów społecznych jest przestępczość. Intensywność zdarzeń oraz częstotliwość z jaką występują mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Łęka Opatowska.

Tabela Nr 18   Sprawy dotyczące zdarzeń kryminalnych zaistniałych na terenie gminy Łęka Opatowska w okresie od stycznia do października 2010 roku.

Kategoria przestępstwa	Gmina Łęka Opatowska	Cały powiat
Zabójstwa	-	-
Rozbój, wymuszenia	0	4,1
Kradzież z włamaniem	2	71
Kradzież	8	136
Kradzież samochodu	0	0
Bójki, pobicia	0	2
Narkotyki	4	21
Nietrzeźwi kierowcy	16	233
Wypadki drogowe	1	27
Kolizje drogowe	25	386
Interwencje domowe, gdzie stwierdzono przemoc w rodzinie	13	107
Ukaranie w postępowaniu mandatowym	inf. od kuratorów	inf. od kuratorów

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Kępnie.

Powyższa tabela ukazuje, że największą liczbę stanowią kolizje drogowe, tak w gminie jak i w powiecie, na drugim miejscu są nietrzeźwi kierowcy, również w powiecie. Niepokojące są interwencje domowe, gdzie stwierdzono przemoc domową. Przemoc w rodzinie jest dysfunkcją mającą swe źródło w uzależnieniach. Nie jest to zjawisko nowe, lecz dopiero od pewnego czasu przestało być kwestią prywatną rodziny. Zjawisko przemocy istnieje niezależnie od kultury, poziomu wykształcenia, statusu materialnego. Przeszkodą w rozwiązywaniu problemu przemocy w rodzinie jest z jednej strony brak wiarygodności informacji na temat występujących problemów, bowiem ofiary rzadko zgłaszają policji fakt np. pobicia, a z drugiej obawa ofiar przed reakcją opinii publicznej. Najmniejszą kategorię

przestępczości stanowi kradzież i kradzież a włamaniem. Niepokojącym jest fakt, że w gminie Łęka Opatowska zanotowano nieistniejącą dotychczas kategorię przestępczości, jaką są narkotyki, co budzi już pewien niepokój.

Z informacji Powiatowej Komendy Policji w Kępnie wynika że w gminie Łęka Opatowska nie stwierdzono przestępczości wśród nieletnich.

Tabela Nr 19 **Przestępczość wśród nieletnich.**

Przestępczość wśród nieletnich		
Kategoria przestępstwa	Gmina Łęka Opatowska	Cały powiat
Kradzież z włamaniem	-	-
Rozboje, wymuszenia	-	3
Kradzież mienia	-	4
Przestępstwa narkotykowe	-	6
Falszerstwa	-	-
Nietrzeźwość	-	2
Inne	-	17
Liczba nieletnich skierowanych do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w sprawach wykroczeń	-	5

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Kępnie

8. ANALIZA SWOT

Analiza mocnych i słabych stron (SWOT) stanowi jedną z podstawowych metod strategicznych polegających na ocenie elementów, które należy wykorzystać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza SWOT służy do określenia słabych i mocnych stron jednostki wobec szans i zagrożeń powstałych w otoczeniu.

Mocne strony to wszelkie atuty oraz czynniki, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenie. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać. Słabe strony natomiast to wszelkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudniać lub uniemożliwiać realizację celów strategicznych.

Wyartykułowanie tych czynników jest szczególnie istotne, ponieważ można wówczas podejmować działania mające na celu ich wyeliminowanie lub przynajmniej zminimalizowanie.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Wyniki prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

8.1 Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- podnoszenie kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale.

Słabe strony

- występowanie wysokiego bezrobocia długotrwałego wśród kobiet,
- istnienie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale,
- brak organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym,
- nieodpowiednie przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi,
- brak lokalnych przedsięwzięć wartych upowszechnienia.

Szanse

- nie rozwija się zjawisko wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych,
- powiązanie programów dla bezrobotnych długotrwale z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacji,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej.

Zagrożenia

- brak lokalnych działań skierowanych do długotrwale bezrobotnych,
- brak współpracy pomiędzy władzami a partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych,
- nie wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- występowanie zjawiska osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnieje zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

8.2 Kwestia dzieci i młodzieży

Mocne strony

- dysponowanie dostateczną ilością środków finansowych,
- współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- dobra komunikacja pomiędzy pracownikami sfery rządowej i pozarządowej,
- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieci i młodzieży,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie przez samorząd działań zapobiegających dysfunkcją rodziny,
- zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego.

Słabe strony

- niedostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną,
- deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek oraz Ośrodków wsparcia dla rodziny kryzysie,
- niski poziom aktywności w poszukiwaniu środków pozabudżetowych,
- nieodpowiednie warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,
- brak działań w zakresie upowszechniania idei wolontariatu.

Szanse

- szanse na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej,
- sprzyjająca pomocy społecznej dzieciom i młodzieży decentralizacja władzy,
- nie dochodzi do rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych,
- stabilność prawna w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Zagrożenia

- nie wzrasta znaczenie organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- uboga oferta szkoleń i doskonań zawodowych dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi i młodzieżą i rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa.

8.3 Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- odpowiednie przygotowanie kadry do pracy osobami uzależnionymi,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,
- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- dobra współpraca z kościołem.

Słabe strony

- niewłaściwie przygotowana baza; brak bazy leczenia odwykowego,
- deficyt miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,
- niski zakres uczestnictwa społeczności lokalnej w działaniach pomocowych.

Szanse

- traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego,
- współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- możliwość sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.

Zagrożenia

- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezzadności w społeczeństwie.

8.4 Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- istnienie określonego standardu usług dla osób starszych,
- dostateczna dostępność jednostek organizacji pomocy społecznej dla osób starszych,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej; zmniejsza się liczba oczekujących na umieszczenie w DPS-ach,
- umożliwianie osobom starszym realizację w organizacjach samopomocowych.

Słabe strony

- brak profesjonalnego przygotowania kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym,
- niewystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką tych osób,
- niski poziom życia osób starszych; wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- niedostępność małych form pomocy społecznej dla osób starszych,

- zwiększa się udział osób starszych w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- nie umożliwianie osobom starszym kontynuacji aktywności zawodowej oraz realizacji w organizacjach samopomocowych,
- brak działań w zakresie poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych,
- nie korzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- dokładne rozeznanie potrzeb osób starszych,
- wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych.

Zagrożenia

- brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- brak działań w zakresie umożliwiania systemu oświaty na problem osób starszych oraz dostosowania standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- wzrost liczby osób samotnych,
- niedostosowana do osób starszych infrastruktura,
- brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- migracja ludzi młodych na inne tereny,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja finansowa i społeczna kraju.

8.5 Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne Strony

- funkcjonowanie w sferze niepełnosprawności, aktywnie działających, organizacji pozarządowych, z którymi współpracują instytucje samorządowe,
- prawidłowy przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,
- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalności samopomocy.

Słabe strony

- brak działań w zakresie upowszechniania w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców Postaw charytatywnych i filantropijnych,
- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- niedostateczne rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niedostateczna baza rehabilitacyjna oraz oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- współpraca pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,

- stabilna liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Zagrożenia

- brak działań w zakresie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- brak działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych,
- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

8.6. Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,
- wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną.

Słabe strony

- brak wyspecjalizowanej kadry pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,
- utrudniony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Szanse

- odpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa w zakresie służby pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry.

8.7 Poziom zaspakajania potrzeb uznanych za podstawowe

Mocne strony

- dostatecznie rozwinięta baza zabezpieczająca potrzeby społeczne (rozwinięta sieć Placówek oświatowych, placówek opieki zdrowotnej),
- dostateczne dofinansowanie oświaty i nauki,
- istnienie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- dobry dostęp do opieki medycznej,
- na terenie gminy istnieje potencjał przedsiębiorców,
- dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna i sieć telekomunikacyjna,
- właściwa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.

Słabe strony

- niedostateczny dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- niewystarczająca ilość oraz brak nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- niewystarczająca rozwinięta sieć komunikacyjna.

Szanse

- wzrost dostępności szkół ponadgimnazjalnych, wyższych i języków obcych,
- wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców,
- racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
- wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska,
- rozwój agroturystyki,
- korzystne dla komunikacji położenie regionu; dobre powiązania sieci dróg lokalnych z krajowymi.

Zagrożenia

- niestosowanie kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w zakresie ochrony i wykorzystywania środowiska naturalnego,
- brak postępu w zakresie przekształceń gospodarczych.

9. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Akacjowa 4 63-645 Łęka Opatowska

1. Podmiot działania:

Urząd Gminy Łęka Opatowska

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i dodatkach mieszkaniowych. Jednostka zatrudnia 3 etaty na stanowisku pracownik socjalny, 1 etat na stanowisku głównego księgowego, 2 etaty na stanowisku pracownik do świadczeń rodzinnych 1/8 etatu na stanowisku administratora sieci komputerowej w ośrodku pomocy społecznej.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno – bytowej i zdrowotnej.

4. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w GOPS uczestniczy w licznych formach doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji.

Dom Pomocy Społecznej w Rzetni

Adres: Rzetnia, 63-600 Kępno

1. Podmiot prowadzący:

Starostwo Powiatowe w Kępnie.

Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje całodobową opiekę, rehabilitację, usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (katalog i liczba klientów)

Oferta jednostki skierowana jest do osób dorosłych, DPS zamieszkuje 63 osoby.

4. Kapitał ludzki

Jednostka zatrudnia 45 osób stanowiących wykwalifikowaną kadrę opiekuńczą.

10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, oraz instytucji współdziałających w obszarze polityki społecznej. Korzystano z analizy źródeł którymi dysponują: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne. Korzystając z uzyskanych informacji zespół przygotowujący dokument uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania problemów w następujących obszarach:

Wspieranie rodziny

- rodziny niewydolne wychowawczo nie w pełni zaspakajają potrzeby rozwojowe dziecka;

Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

- zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, w tym niepełnosprawnych, stwarza konieczność zapewnienia im w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających. Odpowiedniego wsparcia należy również udzielić grupom dotkniętym i zagrożonym bezrobociem i uzależnieniami – problemami bardzo często będącymi przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.

Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi

- jakość świadczonych usług powinno ulegać poprawie także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi.

11. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŁĘKA OPATOWSKA NA LATA 2011 – 2020

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków, wszyscy mają prawo do równego ich traktowania i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakichkolwiek przyczyn. Oznacza to, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Problem:

Rodziny niewydolne wychowawczo nie w pełni zaspakajają potrzeby rozwojowe dziecka.

Cel strategiczny 1.

Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi

Cele szczegółowe:

1. Wspomaganie rodzin w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych i Zapobiegawczych.
2. Pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym dzieciom i ich rodzinom.
3. Ograniczenie negatywnych zjawisk wynikających z dysfunkcjonalności rodzin.
4. Pomoc rodzinie w kształtowaniu i wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.
6. Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz całym rodzinom.

Zadania do celów szczegółowych od 1 - 6

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo –wychowawczym polegającym na:
  - diagnozowaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
  - diagnozowaniu – ocenianiu sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
2. Praca profilaktyczna wychowawców i pedagoga szkolnego w szkołach podstawowych gimnazjum, przedszkolach.
3. Kontynuacja dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych z powodu ubóstwa, dysfunkcji rodzin.
4. Udzielenie rodzinom i osobom samotnie wychowującym dzieci pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej.
5. Kontynuacja działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych, dla dzieci i młodzieży działających w poszczególnych miejscowościach poprzez: właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, rozwijanie swoich umiejętności w różnych dziedzinach, zdobywanie wiedzy, poszerzanie swoich dotychczasowych zainteresowań, zdobywanie umiejętności społecznych koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.
6. Ułatwianie dostępu do wypoczynku i rekreacji dzieciom i młodzieży - zwiększenie zajęć pozalekcyjnych, i pozaszkolnych (festyny rodzinne, wycieczki, turnieje sportowe, itp.) organizowanie i dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego (kolonie i półkolonie obozy).
7. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkoły, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.
8. Walka z przemocą w rodzinie poprzez: współpracę z policją, szkołami. Kierowanie ofiar przemocy do uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych dla ofiar przemocy.
9. Motywowanie osób i rodzin do rozwiązywania lub wzmacniania ich aktywności i samodzielności życiowej poprzez stosowanie kontraktu socjalnego.
10. Realizacja programów osłonowych – rządowych i lokalnych.
11. Zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.
12. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
13. Podjęcie działań w kierunku zorganizowania zajęć psychoterapeutycznych oraz zajęć terapii pedagogicznej.
14. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informatycznych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS itp.).
15. Włączanie się w niniejsze programy pomocowe na rzecz rodzin dzieci i młodzieży.

Odbiorcy

- Rodziny w których występuje problem opiekuńczo – wychowawczy.
- Osoby przebywające i opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.
- Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjum, przedszkoli z gminy Łęka Opatowska.
- Rodziny z terenu gminy Łęka Opatowska.

Realizatorzy

- Rada Gminy,
- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły Podstawowe, Gimnazjum Przedszkola,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodki Adopcyjno – Opiekuńcze,
- Sądy, Kuratorzy Sądowi,
- Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze,
- Organizacje Pozarządowe i Instytucje.

Czas realizacji

Praca ciągła do 2020 roku.

Środki finansowe

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Problem

Zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, w tym niepełnosprawnych, stwarza konieczność zapewnienia im w najbliższych latach odpowiednich usług wzmacniających i wspierających. Odpowiednie wsparcie należy również udzielić grupom dotkniętym i zagrożonym bezrobociem i uzależnieniami – problemami bardzo często będącymi przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.

Cel strategiczny 2.

Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia.
3. Budowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadania do celu szczegółowego 1.

1. Praca socjalna podejmowana przez pracowników socjalnych,
  - ułatwianie kontaktu z placówkami służby zdrowia,
  - udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej,
  - inicjowanie kontaktów rodzinnych oraz podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą wymagającą takiej pomocy,
  - zawieranie umów alimentacyjnych, porozumień z rodzinami na świadczenie usług dla osób tego wymagających,
  - zapewnienie osobom uprawnionym usług w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowej,
  - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych,
  - rozpowszechnienie idei wolontariatu,

2. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym skorzystania z przysługujących im uprawnień np. turnus rehabilitacyjny, wyjazd do sanatorium, pomoc w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego itp.
3. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
4. Pomoc w organizowaniu czasu wolnego, form rekreacji i wypoczynku w tym organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspakajanie potrzeb kulturalno społecznych i rekreacyjnych.
5. Wspomaganie rodzin, w których żyją osoby starsze, przewlekle chore bądź niepełnosprawne w działaniach zmierzających do zaspokojenia i utrzymania ich w środowisku zamieszkania.
6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych w szczególności w obiektach użyteczności publicznej.
7. Rozwijanie wolontariatu, m. in. wśród młodzieży, na rzecz opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
8. Rozwijanie usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Obejmowanie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, na zasadach określonych w ustawach.
10. Szkolenie dla pracowników służby zdrowia i służb społecznych w zakresie specyficznych potrzeb i pracy z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
11. Ułatwienie osobom starszym i niepełnosprawnym dojazdu do placówek świadczących dla nich usługi.
12. Publikacje w prasie lokalnej lub innych mediach przybliżające zagadnienia związane z integracją.
13. Podjęcie działań zmierzających do powstania na terenie gminy zakładu aktywności zawodowej.

Zadania do celu szczegółowego 2.

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia
Obejmująca m. in.
  - organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
  - organizowanie prac społecznie użytecznych i robót publicznych,
  - organizowanie szkoleń i kursów umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych (ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 35 lat),
2. Stworzenie przyjaznego środowiska i wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.
3. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych bezrobociem, ubóstwem oraz zagrożonych bezdomnością poprzez udzielanie im pomocy materialnej, i rzeczowej, prowadzenie szkoleń z zakresu prawidłowego gospodarowania budżetem domowym oraz odejmowanie działań w kierunku tworzenia na terenie gminy mieszkań socjalnych.
4. Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia:
  - praca psychologów, doradców zawodowych, prawników, pracowników socjalnych,
  - przyuczanie do zawodu, aktywizacja zawodowa,
5. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.
6. Udział w programach realizowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.

Zadanie do celu szczegółowego 3.

1. Monitorowanie problemu uzależnień na terenie gminy.
2. Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
3. Udzielanie informacji o miejscach pomocy osobom z problemem alkoholowym narkotykami i innymi używkami.
4. Wspieranie realizacji kompleksowych działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących alkoholu i narkomanii kierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży.
5. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek poprzez rozpowszechnianie informacji na ten temat.
6. Wspomaganie instytucji i stowarzyszeń oraz osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotyków.
7. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacji w zakresie problemów alkoholowych dla dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie narkomanii, poprzez organizowanie pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych.
8. Działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy punktu konsultacyjnego dla ww. osób oraz powołanie grup wsparcia AA.
10. Organizowanie akcji profilaktycznych i realizowanie programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjum.
11. Diagnoza problemów związanych z narkomanią.
12. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania narkomanii.
13. Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie stosowania używek.

Odbiorcy

- dzieci szkół podstawowych i młodzież gimnazjum gminy Łęka Opatowska,
- osoby uzależnione i członkowie ich rodzin,
- społeczność gminy Łęka Opatowska

Realizatorzy

- Rada Gminy
- Urząd Gminy
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoły Podstawowe, Gimnazjum,
- Policja,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

Czas realizacji

Praca ciągła do 2020 roku.

Środki finansowe

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszu zewnętrznego,
- środki pozyskane z rządowych i pozarządowych programów celowych.

Problem

Jakość świadczonych usług społecznych powinna ulegać poprawie także poprzez współdziałanie z organizacjami pozarządowymi

Cel strategiczny 3.

Zwiększenie jakości świadczonej pomocy w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi

Cele szczegółowe

1. Monitoring problemów społecznych.
2. Ocena działań organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy
3. Rozwój współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a Instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Zadania do celów szczegółowych 1-3:

1. Systematyczne analizowanie istniejących zagrożeń społecznych.
2. Systematyczne wzmocnianie kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dokształcanie i utrzymywanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańców gminy m. in. poprzez Internet.
4. Podjęcie działań w kierunku inwentaryzacji, możliwości działania i potrzeb organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.
5. Zwiększenie dostępu do informacji o działalności organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy.
6. Wspieranie organizacyjne powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
7. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych już działających na terenie gminy poprzez systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach, spotkania oraz wymiana doświadczeń.

Odbiorcy

- społeczność gminy Łęka Opatowska,
- organizacje pozarządowe,

Realizatorzy

- Rada Gminy,
- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

Czas realizacji

Praca ciągła do 2020 roku

Środki finansowe

- budżet samorządu lokalnego,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych,
- środki pozyskane z funduszy rządowych, pozarządowych oraz programów celowych.

12. PODSUMOWANIE

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie miała wpływ na wdrażanie w gminie Łęka Opatowska nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kieruje działaniami władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy społecznej. Zorientowanie strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych i rozwojowych jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem strategii są działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, systemu edukacji, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy, aktywizujące organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego.

Kierunki działania poszczególnych systemów zawartych w strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, jako zasadzie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy, co pozwala na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

13. UWAGI KOŃCOWE

Realizacja zadań ujętych w strategii odbywać się będzie w ciągu najbliższych 10 lat, a ich powodzenie i skuteczność zależą będzie od ścisłej współpracy wszystkich podmiotów wymienionych w strategii, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań, w ramach :

- własnych zasobów samorządu (np. projekty GOPS),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne

Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie:

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań,
- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych niż budżet samorządów,
- uświadamianie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć,
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Program strategii jest ciągle „Otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski.